

MEGOLDÁSOK
Rendszerezd anyanyelvi ismereteidet!
6. osztály

Nyelvi szintek

1. hegedű, citera gitár, xilofon
 zongora, bendzsó harsona, kürt
2. villamossal, családot, kertben, legerősebb, barátságos
 olvastunk, villámlás, pihenjétek, megmondják, boldogabban
4. **Például:**
 értelmesen (halkan, anyutól) kérdez *vonattal (autóval, messzire)* utazik
 gyorsan (lassan, ünneplőbe) öltözik *kirándulást (utazást, bulit)* szervez
 interneten (könyvtárban) utánanéz *izgatottan (kapkodva, szobában)* készül
5. Szombaton a barátommal moziba megyek.
 De sokan eljönnek az erdei túrára!
6. a)
Arany János édesapjától tanult meg olvasni hatéves korában került iskolába már a kezdeti időkben megmutatkozott élénk érdeklődése az irodalom iránt rövid történetek versbe foglalásával is megpróbálkozott
- b)
Arany János édesapjától tanult meg olvasni. Hatéves korában került iskolába. Már a kezdeti időkben megmutatkozott élénk érdeklődése az irodalom iránt. Rövid történetek versbe foglalásával is megpróbálkozott.

A hangok és a betűk

1. A HANGOK CSOPORTOSÍTÁSA, JELÖLÉSE

1. karfiol pulóver
 helikopter görögdinnye
 őszirózsa borsófőzelék
2. a) alom kíséret ösvény bogár
 b) karmol pakol évszak fióka
3. A tengerimalac alatt friss alom van. Kellemetlen álom gyötört tegnap éjjel.
 Te is szereted a csikos ruhákat? A csikós lovon ülve pattogtatta ostorát.
 A dobos fergeteges dobszólót adott elő. Miért dobog már megint a lábával?

I. Magánhangzók

1.

kerítés-	-en	-ig	-től	-re	-hoz	-nél
csomag-	-ból	-ban	-on	-ra	-ról	-nek
villamos-	-ban	-ról	-hoz	-ből	-ra	-on

TUDÁSPRÓBA 1.

1.

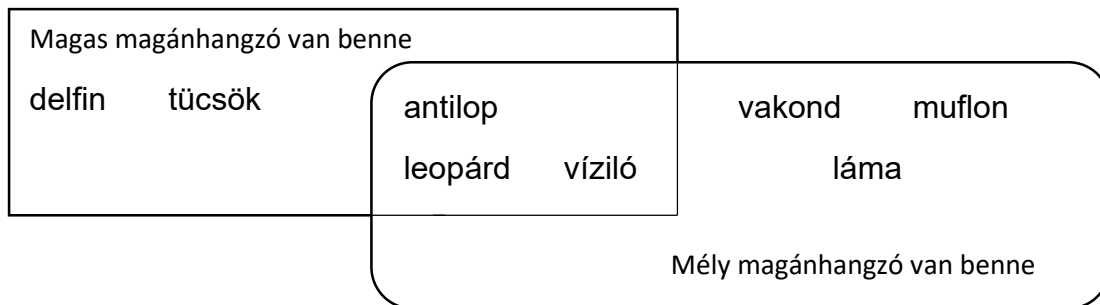
a) u, ü, i, í, ő, ~~n~~, í, ú Mert az *nem* magánhangzó.

b) a, u, ü, ú, ő, ú, ~~á~~, ó Mert az ajakréses.

c) a, u, ü, ö, e, i, o, ~~é~~ Mert az *nem* rövid (magánhangzó).

/6

2.

/8

3. a)

taxiba *állomásra*
A három nő gyorsan beszállt az érkező taxibe. Az állomásre vitették magukat.
vonatindulásról
A taxistól kértek tájékoztatást a vonatindulásról.

/3

b) Hangrend szerint nem illeszkednek a toldalékok. (A *taxi* és a *vonatindulás* vegyes hangrendű, ezért mély hangrendű toldalékot kap. Az állomás mély hangrendű, ilyen toldalékot kell kapnia.)

/3

(A válasznak arra kell utalnia, hogy hangrend szerint nem megfelelő toldalékot kaptak a szavak.)

Összesen: /20

II. Mássalhangzók

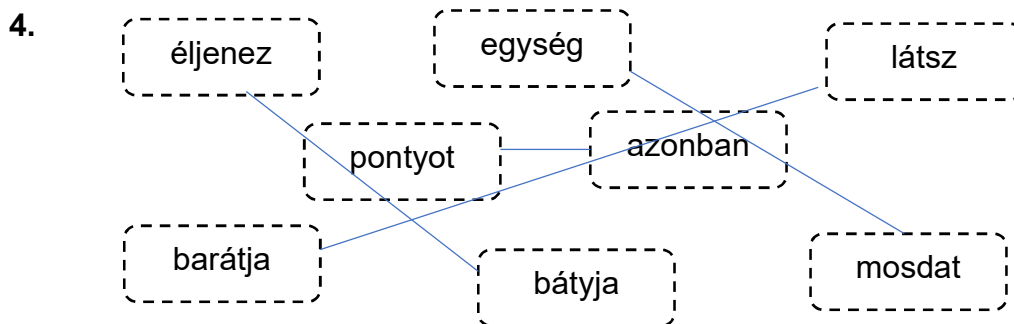
1. *Éppen* most értem haza *épen* és egészségesen.

2. a)

ésszel, visszük, kedden, abba, dobbal, köddé, nagyobb, összes

b) kedden, összes – a szótőt írjuk kettőzött betűvel
nagyobb – a közép fok jele a -(o)bb

3. tanítsa, egyhangú, mosdó, tisztség, csapda, varangy, találjuk, köztes, otthon

5.

otthon kiesés – rövidülés

bátyjuk összeolvadás - jelöletlen teljes hasonulás

csúszda zöngéesség szerinti - képzés helye szerinti (részleges hasonulás)

dombról kiesés – rövidülés

igazság jelöletlen teljes hasonulás – rövidülés

másszuk jelölt teljes hasonulás – összeolvadás

vetsz rövidülés – összeolvadás

langyos képzés helye szerinti – zöngéesség szerinti (részleges hasonulás)

6.

Mikor tudjuk meg a kirándulás pontos időpontját?

Zoé keddtől egy hétre külföldre utazik a családjával.

Most a színpadon a hatodikosok próbálják az ünnepi műsort.

Sok faluban ma is megfigyelhető a pünkösdi májusfaállítás.

TUDÁSPRÓBA 2.

1. *adott pillanatban:* épen - éppen *nagy számú:* sok - sokk
fényes bevonat: lak - lakk *északi nép:* lap - lapp
seben képződő réteg: var - varr a fiú felesége: meny - menny

/6

2.

Minden mássalhangzója zöngés	Minden mássalhangzója zöngétlen	Zöngés és zöngétlen mássalhangzó is van benne
Bendegúz	Titusz	Csongor
Jázmin	Stefi	Márk
Miranda		Zsófia

/8

3. zsírral

fonja	jelöletlen teljes hasonulás
egyszer	jelölt teljes hasonulás
kabátja	összeolvadás
boltban	képzés helye szerinti részleges hasonulás
színpad	zöngésség szerinti részleges hasonulás
repüljön	mássalhangzó-kiesés
otthon	mássalhangzó-rövidülés
népdal	
hozzuk	

/10

4. *városközpontból egy tanárral* *hatodikos* *biciklitúrára*
A városcöszponböl ety tanáral indulnak a hatodikos gyerekek a biciglitúrára. /6

Összesen: /30

A szóelemek

1. SZÓTÖVEK

1. tűzijáték, lakógyűlés, vizespohár, futótűzként, ivókat, tizenegy

2. a)

buj / tat
búj /

tiz / ed
tíz /

tüz / es
tűz /

kut / ban
kút /

b) Például: bujkál, tízszer, tűztől, kútba

3. a) bujdosik, zenéket, almából, vizeken, bújtam, varjakat

2. TOLDALÉKOK

1.

kedv+es+en szótő + képző + rag

leg+kis+ebb+ek jel (felsőfok) + szótő + jel (középfok) + jel (többes szám)

2. futás, ravaszság, falusi, járda, gyógyít, számol, tócsa, merész

3. Sok lúd *disznót* győz.

Holló a *hollónak* nem vájja ki a szemét.

Egy *rókáról* nem lehet két bőrt lenyúzni.

Rossz *csikóból* is válhat még jó ló.

4.

könyvvél, térre, kékebb, pöttyel, szóvá, fonnak -vel/

5. a)

szomszéd-	<u>-nál</u>	-nél	erdő-	-ba	<u>-be</u>	kerítés-	-tól	<u>-től</u>
terítő-	-ra	<u>-re</u>	olló-	<u>-val</u>	-vel	gombóc-	<u>-ból</u>	-ből

6.

Lili biciklivel/ ment az iskolába. A kerékpárt a korláthoz(nak) támasztotta. A bejáratnál/ találkozott az egyik tanárával. Csengetéskor már a tanteremben pakolta ki a tanszereit a táskájából/ a padra.

A szavak

1. A SZAVAK SZERKEZETE

1. könyvjelző, lámpabúra, csonttörés, vonalkód, összetűzés, tölgyfaerdő

3. A tavas első hírnökei közé tartozó medvehagyma arról kapta a nevét, hogy a medvék előszeretettel fogyasztják. Még a föld alól is kiássák!

Kedvelt szabadidős program lehet a gyűjtése, hiszen ez a gyógyhatású növény nem csak ízletes, de rendkívül egészséges is. Igazi vitaminbomba ez a sokoldalúan felhasználható finomság!

Leveleit még a virágzás előtt érdemes leszedni. Gyűjtésekor vigyázni kell, mert a mérgező gyöngyvirággal könnyen összetéveszthető. Nedves, árnyas erdőkben keresd a fokhagymaillatú medvehagymát! Napos tisztáson csak a szagtalan gyöngyvirágot találhatod.

3. időjárás-jelentés

Mert 3 szóból áll és 7 szótagú. (Hat szótagig írjuk egybe.)

TUDÁSPRÓBA 3.

1. *rózsákat* szótő+jel+rag *szobába* szótő+rag
idősebb szótő+képző+jel *szállj* szótő+jel
barátságos szótő+képző+képző *aratás* szótő+képző /6

2. Az időjárás-előrejelzés szerint holnap délelőtt napsütéses idő várható, a délutáni felhőátvonulás gyenge esőt eredményezhet. /5

3. a) jóízűen, gyöngyvirágot, összehajtja, ejtőernyő, kerékpárt, tankönyvből

- b) Mert az rag nélküli összetett szó. /2

4.

Az egyszerű és összetett szavak is kaphatnak toldalékot.	<u>IGAZ</u>	HAMIS
A toldalékfajták sorrendje meghatározott a szavakban.	<u>IGAZ</u>	HAMIS
A szótőveknek csak egyféle változatuk lehetséges.	<u>IGAZ</u>	<u>HAMIS</u>
Több jel is kapcsolódhat a szavakban egymáshoz.	<u>IGAZ</u>	HAMIS
A képzők megváltoztatják a szavak jelentését.	<u>IGAZ</u>	HAMIS
Minden három szóból álló összetett szót egybeírunk.	<u>IGAZ</u>	<u>HAMIS</u>
A kétalakú toldalékok hangrend szerint illeszkednek a szótőhöz.	<u>IGAZ</u>	HAMIS

/7

Összesen: /20

2. A SZAVAK JELENTÉSE

1. Például:

Csak úgy *futott* hazafelé!
 Miért vagy ilyen *hallgatag*?

Mi a címe annak az *érdekes* könyvnek?
 Olyan jóízűen *falatozod* azt a vajás kiflit!
 (eszegeted)

4.

könnyet hullat
 nyughely a temetőben *sír*

madárfaj
 rabságban van *fogoly*

rágószervünk
 kézben tart *fog*

legmelegebb évszak
 magas törzsű fafélé *nyár*

6. *Egyelőre* a meccsen a két csapat góljai *egyenlőre* állnak.
 Az a *tanulság*, hogy a *tanúság* nem mindig elég az eset körülményeinek teljeskörű tisztázására.

TUDÁSPRÓBA 4.

1.

Azonos alakú	Többjelentésű	Hangutánzó
fogoly	nyelv	csipog
terem	mandula	nyüszít
fűz	egér	krákog

/9

2. Például:

költekezik ↔ <i>spórol</i>	vakmerő ↔ <i>óvatos</i>
javasol ↔ <i>ellenez</i>	érdekes ↔ <i>unalmas</i>
megbékél ↔ <i>haragszik</i>	bonyolult ↔ <i>egyszerű</i>

/6

3. a)

kunyhó, kalyiba, taliga , viskó	illemtudó, hízelgő , figyelmes, udvarias
átkarol, átnyújt , átölel, átfog	szökdel, ugrándozik, tántorog , ficáncol

/4

b) Mert az nem rokona (rokon értelmű megfelelője) a többi szónak.

/2

4.

A kirándulás egyhetes *tartama* alatt több érdekes *helyiséget* fogunk felkeresni a *egyhangúlag* Tisza mentén. A csoport tagjai *egyhangúan* döntötték el az úti célt.

/3

5. A *kelekótya (hebehurgya)* nővérem egy kis bőröndbe akarta a nagy halom ruháját *begyömöszölni (beszuszakolni)*. Tágra nyílt szemmel *bámultam* a mutatványt.

/6

Összesen: /30

3. BETŰRENDBE SOROLÁS

1.

4.	10.	3.	9.	1.
Mecsek,	Mosonmagyaróvár,	Mátraalja,	Mosoni-síkság,	Mány,
7.	6.	5.	8.	2.
Mohácsi-sziget,	Miskolc,	Mezőkövesd,	Móri-árok,	Maros

2.

Eötvös - Egressy
Zsálya - zsálya

Gárdonyi - Gavra
Weöres - Wéber

massza - maszatos
Kolozi - Kollár

4. SZÓTAGOLÁS - ELVÁLASZTÁS

1. Zoé, erős, szivacs, fiók, dia, bodza, strucc, előz, mai, tied, Ábel
Mert azt a szót nem lehet elválasztani.

2. bo-xer ját-szik ping-vin
 e-dző Ed-mond Szand-ra
 Á-kos for-dít cent-rum
 sztrá-da

4. Batsányi, Pappék, reflexek, Hermannig, Kossuthért, Benczúr, legpechesebb

5. ki-a-lusz-sza krump-lit leg-ol-csóbb
 Ki-a-lu-ssza a krum-plit a föld-ből. A le-gol-csóbb á-ru min-dig a leg-drá-gább.

meg-árt Ma-gas-ról na-gyob-bat
 Jó-ból is me-gárt a sok. Mag-as-ról nagy-ob-bat e-sik az em-ber.

TUDÁSPRÓBA 5.

1. összedől - öszönös Batsányi - Badacsony Hajnalka - hajnalka
 Csongor - Csongrád palacsinta – palackozás Móri-árok - mosdótál /6

2. Maja, Manfréd, Manna, Marcell, Márk, Martina, Márió, Máté, Matild, Maxim /2

3. Bella, Csanád, Dóra, Lilla, Maja, Nina, Soma, Zita /8

4. Szandra, Ambrus, Bulcsú, Csinszka Titusz, Gregor, Bodza, Szonja /2
3. Márk test-vé-re i-mád-ja a mál-na-dzse-met. Leg-in-kább a-nyu meny-nye-i pa-la-csin-tá-ját töl-ti meg a gyü-mölcs-íz-zel. /8

- 2.

A	B	C	MEGOLDÁS
ösz-sze-a-dás	össz-e-a-dás	ösz-sze-ad-ás	A
Hof-mann-ék	Hof- ma-nnék	Hof-man-nék	C
fe-le-me-ii	fel-e-me-li	fel-e-mel-i	B
Mó-ric-zot	Mó-ri-czot	Mór-ic-zot	B
ha-land-zsá-zik	hal-an-dzsá-zik	ha-lan-dzsá-zik	C
leg-is-mert-ebb	le-gis-mer-tebb	leg-is-mer-tebb	C

Összesen: /32

TESZTFELADATSOR 1.

C D B B D B B D B C

5. ALAPSZÓFAJOK

1. a)

Anyja után *szalad* a borjú.

Alamuszi macska nagyot *ugrik*.

A döglött oroszlánt a szamár is *rugdossa*.

Azt a lovat *ütik*, amelyik a legjobban *húz*.

Holló a hollónak nem *vájja* ki a szemét.

b) cselekvést

2.

Műveltető ige

nevettet
öltöztet
megírat

Visszaható ige

felöltözik
tollászkodik
borotválkozik
ajánlkozik

3. a)

kifordul a konyhából, kifordul a vihartól, kinyitja a huzat, anyukám kinyitja, elfújja a szél, elfújja a gyertyát, megsüti a tortát, megsüti a nap, lelohasztja a rossz hír, borogatással lelohasztja, lehajol a ceruzáért, lehajol a fa ága

Alakja, felépítése

1. a)

felesel: *viSSZabeszél*

közbeVág: *belebeszél*

tanácskozik: *összebeszél*

meggyőz: *rábeszél*

saját érdekében szól: *hazabeszél*

köntörfalaz: *melLebeszél*

pletykálkodik: *kiBeszél*

szándékától eltérít: *lebeszél*

b) Nagylelkűnek tetteti magát, de egyértelmű, hogy *hazabeszél*.

Mindig *melLebeszél*, ha a konfliktus okáról kérdezik a szülei.

2.

Igekötős ige

összeír

beleszól

kirándulhat

lefékez

szabadít

röpdös

Képzett ige

Igeidők és igemódok, jelölésük időjelekkel és módjelekkel

1. a)

leírom, megfogod, fogócskáztunk, fonnyadt, hallgatnak, tanulni fogsz, főzött, majd megoldja, kilyukasztja, fogtok tornázni, kopogtatott, megkínálta, küldtök

b)

ebédet *főzött* *kopogtatott* az ajtón
levelet *küldtök* *megkínálta* süteménnyel

c) múlt idejűek

3. a) Sose *higgy* a hízelgőnek!

Ésszel *indulj*, okkal *járj*!

Addig *nyújtózkodj*, ameddig a takaród ér!

Mindenki a maga szennyését *mossa*!

Ne csak *tudd* a jót, hanem *tedd* is!

Az ige személyragozása

Általános ragozás

Ikes igék

1. a) kerestek, főztök, futtok, tanultok, féltek, terítek, pihentek, esztek

b) Mert az egyes szám első személyben van, a többi többes szám 2. személyben.

Határozott ragozás

1. a) higgyétek, mondanák, vállalttunk, öltözzem, figyeltél

higgyétek: felszólító mód, jelen idő, határozott ragozás, T/2.

mondanák: feltételes mód, jelen idő, határozott ragozás, T/3.

vállaltunk: kijelentő mód, múlt idő, általános ragozás, T/1.

öltözzem: felszólító mód, jelen idő, ikes ragozás, E/1.

figyeltél: kijelentő mód, múlt idő, általános ragozás, E/2.

2. Nagymama vasárnap *elkészíti* a kedvenc ételemet.

Másféle ételt is *elkészít* a testvérem kedvéért.

Ma *megtudjuk* a szombati kirándulás időpontját?

Ma *megtudunk* valamit a szombati kirándulásról?

3. Figyelmesen közlekedj a kerékpároddal!

Vigyázz a gyalogosok testi épségére!

A kerékpárúton egymás mögött haladjatok!

Helyesírása

1. majd elsüllyed
egy követ fújnak
szőnyegre kerül
lógatja az orrát | szorít az új csizma
nyakon csíp
pálcát tör felette
ráteríti a vizes lepedőt | a rövidebbet húzza
lenyeli a békát
majd kifúrja az oldalát
a kalapja mellé tűzheti |
|--|--|---|

2.

Odanézz, ott a távolban éppen most süllyed el egy hajó!
A szüleim tegnap arra biztattak, hogy próbálgass meg felelni a jobb jegyért.
Anyukám sokallta, amennyibe került a legutóbbi bevásárlás.
Mikor meghallotta a rossz hírt, rögtön elsápadt.

3. a) Bekarikázn: **C E F L**

b) lebecsül: *kicsinyel* kicsinek ítél: *kicsinyell*

4. ki fogom kérdezni
kifogom a leértékelést
leszokott az árulkodásról
le szokott csúszni
megtudták a rossz hírt
meg tudták javítani

5.

<i>szólj</i>	<i>fáj</i>	<i>olts</i>
Ne szójj szám, nem fály fejem!		Ott olcs, ahol ég!
	<i>mossa</i>	<i>higgy</i>
Mindenki a maga szennyesét mos!		Sose higgy a hízelgőknek!

TESZTFELADATSOR 2.

D 4 C D B B A D D B

2. A főnevek

Csoportosítása jelentés szerint

1.

gondolat	kalapács	gyapjú	síkság	Nemzeti Sport
gondola	nyaralás	homok	ember	Néprajzi Múzeum
gondolkodik	nyelőcső	csoport	gyümölcs	Nemzeti Színház
gondolkodás	angyal	vászon	selyem	Magyar Posta

nem főnév

nem konkrét

nem anyagnév

nem egyedi név

nem intézménynév

Alakja, felépítése

1. *üveg* ...kancsó, ...golyó, ...fólia, ...ajtó
föld ...munka, ...terület, ...rengés, ...szint
autó ...mentő, ...pálya, ...busz, ...szerelő

2. gyapjútakaró, selyemfüggöny, papírszalvéta, homokvár

3.

bokrok	X	berek		bolygók	X	férfi	
fiai	X	asztalfiók		fiuk		lépcsők	X
ajándék		pulcsi		tollai	X	arcjáték	

4.

Katit: szótő+rag, *táncba*: szótő+rag, *sárral*: szótő+rag (*hasonult alakban*),
munkának: szótő+rag, *gyümölcse*: szótő+birtokos személyjel, *égből*: szótő+rag,
gazdája: szótő+birtokos személyjel, *ajándékok*: szótő+többes szám jele (*előhanggal*),
barátságot: szótő+képző+rag (*előhagzóval*), *bajban*: szótő+rag, *fájától*: szótő+ birtokos személyjel+rag

5. a)

Mivel? fejel, szájal, szárnyal, szemel, szível, szívlel, szívvel, fejfel,
lábal, szárnyal, lábbal, fülel, mésszel, szemmel, fejel, nyelvvel

b)

Fájós lábbal ne vegyél rész a futóversenyen!
Nyitott szívvel és szemmel járj a világban!
Lénárd, már megint fejfel mész a falnak!
Az angol nyelvvel sok országban megértetheted magad.
Sérült szárnyal a gólya nem tud messzire repülni.

6.

A Börzsönyben közlekedő erdei vasút egész évben szállítja a kirándulókat. A Duna partján fekvő Kismarostól a hegyi turistautak környezetében fekvő Királyrét településig közlekedik. A Királyréti Kirándulóközpont múzeuma a környéken folytatott bányászatot és erdőgazdálkodást mutatja be a látogatóknak.

Helyesírása

Kis kezdőbetűvel vagy naggyal?

1. Liget *I*akópark, Magyar Nemzeti Múzeum, szabadságharc,
Liszt Ferenc repülőtér, magyarok, Móricz Zsigmond, Országház
2. Közép-Európa - közép-Európa dunántúli-dombság - Dunántúli-dombság
Európai Unió - európai Unió nyugati pályaudvar - Nyugati pályaudvar

Magánhangzók jelölése a szótőben és a toldalékokban

1. a) Például:

borjú, gyűrű, koszorú, zenemű, *fiú, odú, háború, (csengettyű, varjú, derű ...)*
olló, hajó, mackó, padló, *holló, karó, vonó, (patkó, póló, tó, ajtó ...)*
hamu, tatu, menü, kakadu, *satu, marabu, eskü, (bábu, kenguru, anyu, apu, falu ...)*

b) **B**

2.

rakja a *tűzet*, vízre viszi
nyulat fogott, *kútba* esik
egy követ fújnak, hattyú a *ludak* között

3. Megoldás: 2 A, 1 B, 1 C, 2 D

Mássalhangzók jelölése a szótőben és a toldalékokban

1.

A Mecsek hegység lábánál fekszik Pécs, Dél-Dunántúl központja. A mohácsi csata után Szulejmán seregei kifosztották és felégették a várost, lemészárolták a lakosságot. Később az oszmánok igazi keleti várossá formálták. A templomokat mecsetekké alakították. A 150 éves török hódoltság után maradt építészeti emlékhelyek egyike a főtéren található Kászim pasa dzsámija. A török kort idéző épületek érdekes színfoljai a városnak.

Forrás: <https://hu.m.wikipedia.org>

Egybe vagy külön?

1. percről percre: *Ha ugyanazt a szót más toldalékkal megismételjük, különírjuk.*
szomszéd néninél: *Különírjuk a valamilyen csoportot a hozzá kapcsolódó szótól.*
lakáskulcsot: *Egybeírjuk a két vagy több szóból álló összetett főneveket.*

2.

bőrdzseki	<i>bőr pénztárca</i>
ezüstgyűrű	ezüst nyaklánc
vászoning	vászon asztalterítő
papírszalvéta	<i>papír zsebkendő</i>

Egybeírjuk azokat az összetett szavakat, amelynek anyagnévi előtagja és az utótagja is egyszerű szó.

Különírjuk az anyagnévi előtagú összetett szavakat, ha vagy az előtag, vagy az utótag összetett szó.

3. Kossuth Lajos utca, Kossuth szobor, Kossuth Lajos Általános Iskola, Hajdú Bihar, Bihar Néptáncgyűttes, Szabó család, Ady Endre Gimnázium, Ivettől, Nyék törzs, Rákóczi vár, Kelet Magyarország, Magyar Nemzeti Múzeum, Fertő tó, Fertő Hanság Nemzeti Park, Tisza tó, Gellért hegy, Gellért fürdő

Kossuth-szobor, Hajdú-Bihar, Ivett-től, Rákóczi-vár, Kelet- Magyarország, Fertő-Hanság Nemzeti Park, Tisza-tó, Gellért-hegy

4. Budapest egyik legzöldebb városrésze a Margitsziget.
 A Balaton-felvidéken kiránduló szüleim holnap érkeznek a Déli pályaudvarra.
 Az unokatestvéremnek nagyon tetszett a születésnapjára kapott ajándék könyv.

TESZTFELADATSOR 3.

B D C C C D D C C B

3. A melléknevek

1. mn fn
 Az ajtó mellé egy *magas* szekrény került, az *alacsony* helye az ablak alatt van.
fn mn
 A *szőke* nagyon szép hajsza, sajnos nekem *barna* hajam van.
2. mn fn
 savanyú arcot vág *szomorú (búskomor)* fogához veri a garast *zsugori*
 legény a talpán *derék (becsületes)* hiányzik egy kereke *bolond (féleszü)*
 nem fér a bőrében *nyugtalan (heves)* burokban született *szerencsés*
 kopog a szeme *éhes* fenn hordja az orrát *öntelt (gógós)*

3.

szokatlan	ÉRDEKFESZÍTŐ
jelentős	TEKINTÉLYES
agyafúrt	ELSŐRANGÚ
izgalmas	TALÁLÉKONY
tökéletes	RENDKÍVÜLI

törekvő	TAPINTATOS
rátermett	ÉSZSZERŰ
türelmes	SZŰKSZAVÚ
logikus	CÉLTUDATOS
hallgató	TEHETSÉGES

4.

felhős
 Milyen *felhőtlen* az ég!

szigorú
 Az osztályfőnökünk nagyon *engedékeny*.

jószívű
 Olyan *irigy* ez a Peti!

külső
 A *belső* udvaron gyülekeznek a versenyzők.

jókora (nagy)
 Mi ez a *parányi* bogár?

röviden (szűkszavúan)
 A testvérem *hosszan* mesélt a kirándulásról.

Alakja, felépítése

1. érintetlen, élethű, allergiás, fiatalos, ünnepélyes, kíváncsi, bőkezű, jómódú, vaníliás
2. falusi, maroknyi, európai, pöttyös, helyesírású
3. **B**

4. Húzd alá a szövegben a melléneveket! Nevezd meg a szóelemeiket!

Magyarország legmagasabb pontja, a Kékes-tető vadregényes erdőrengetegével, csodálatos panorámájú bérceivel, friss levegőjével észrevétlenül csalogatja a turistákat. Felejthetetlen mátrai élményt nyújt hazánk leghosszabb sípályája és legnagyobb kalandparkja is. Varázslatos hegyi túra a vízesés az Ilona-völgyben. A hegység belseje kitűnően megközelíthető autóval és autóbusszal.

Helyesírása

Magánhangzók jelölése

Mássalhangzók jelölése

1.

kitűnő, kíváncsi, ludas, túlsó, szomorú, rendkívüli, borús, jóízű, logikus, tudatos

2. A kertünkben sokféle *illatos* virág nyílik.

A *csillogó* víztükör alatt halacsok úszkálnak.

Az egész testen *allergiás* kiütés jött ki.

A testvérem már nem jár *általános* iskolába.

3. *természetvédelmi* *jelentős* *üde*

A hóvirág természetvédelmi szempontból jelentős növényfaj. Az üde vagy

Apró *átmérőjű*

félszáraz lombos erdőket kedveli. Apró, 1-2 cm átmérőjű hagymájából tél végén két

hosszú

kisebb hófehér

hosszú levél és egy szár hajt ki. A szár csúcsán egy kisebb, hófehér virág bújik.

Egybe vagy külön?

1. nádszálvékony, farkaséhes, bivalyerős, harmatgyenge

2. Légy mindig *jószívű* a társaidhoz!

A *jó szívű* ember nem kap szívinfarktust.

A kerítésnél egy *nagy képző* kutyát láttam.

Tasztatnak a pökhendi, emberek.

4.

jó nagyra: Ha a melléknév elé egy másik melléknév kerül nyomatékosító céllal, a két szót különírjuk.

szőlőskertekben: Egybeírjuk, ha a két szó együttesen mást jelent, mint különírva.

halvány rózsaszín: Ha az összetett színnévhez árnyalatot kifejező melléknév kapcsolódik, különírjuk őket.

piros-fehér-zöld: Ha egy dolog két vagy annál több színű, akkor a színeket jelentő szavak közé kötőjelet teszünk.

Tulajdonnévből melléknév

1.

Az idei osztálykiránduláson a Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei Aggteleki-cseppkőbarlangot tervezzük megnézni.

A dunántúli körutazás legemlékezetesebb élményei között tartom számon a Balaton-felvidéki túrát.

A Déli pályaudvari átszálláskor szomorúan tapasztaltuk, hogy a balatoni vonatok jelentős késéssel indulnak.

A keszthelyi nyaralásunkat igazán emlékezetessé tették a Festetics-kastélybeli kiállítások.

2. hortobágyi, Piac utcai, nyugat-dunántúli, János-hegyi, hajdú-bihari, Fertő tavi

TUDÁSPRÓBA 6.

1. legfrissebben, egészséges, orrhossznyi /6

2. homályos, gömbölyű, lyukacsos, tavalyi, ijedős,
bűbajos, veszélyes, jószívű, nagyszájú, helytelen /10

3. villámgyors, illendő, allergiás, általános, ellenséges általános
erősen, kisebbik, okosan, idősebb, ízletesen, frisebb frisebb /4

4.
tűzes - tűzes hajdú-bihari - Hajdú-bihari újnyi - ujjnyi
feltűnő - feltűnő sötétrózsaszín - sötét rózsaszín jónagy - jó nagy /6

5.

A fekete bodza a Kárpát-medencei erdők elterjedt növénye. Tejfehér vagy krémsárga virágai jellegzetesen erős illatúak. A megérett lilásfekete bogyóiból ízletes lekvárt és szörpöt készíthetünk.

Összesen: /14
/40

4. A számnevek

Jelentése és felépítése

1. A lónak négy lába van, mégis megbotlik. A tisztaság fél egészség.
Jobb ma egy-kettő, mint holnap tizenkettő. Kétszer ad, aki gyorsan ad.
Az egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz. Sok lúd disznót győz.

Pontos számot jelöl: négy, fél, tizenkettő, kétszer, tizenkilenc, egy, húsz

Nem pontosan jelöli a mennyiséget: egy-kettő, sok

2. fn szn
Csak *kevesek* tudtak találkozni vele. Egyszer volt Budán kutyavásár.
szn szn fn
A megmaradt *fél* tortát *hármán* ették meg. Ennek a *kettőnek* nem jutott repeta.

3. hatodik, harmadik, sokszor, legtöbb

Helyesírása

1. kétezeregy, tizenkétezer, kilencmillió, százhuszonnyolc, háromezerötszáztíz
kétezer-egy, háromezer-ötszáztíz
2. Mekkora az ábrán *két harmad*?
Hazánk *kétharmad* részén a két alföld kerül el.

A Balatontól hét kilométerre fekszik *Kéthely*.
A nézőtéren csak *két hely* maradt üresen.
3. A nyolckarú polipok és a tintahalak tapogatókarjai a fejükből nőnek ki.
A cápafajok közül a legkisebb törpecápa mindössze tizenöt centiméteres.
nyolckarú: számnév és melléknév kapcsolatát egybeírjuk, ha mindegyik egyszerű szó
tizenöt centiméteres: különírjuk, ha valamelyik összetett szó
4. hatodik osztálytól, ötödik palacsintát (gombócot ...), tizedik emeletről
5. ázsia területe a földön elterülő szárazföldek kétharmad része.
Ázsia területe a Földön elterülő szárazföldek kétharmad része.
osztályunkban három tanuló ugyanabban a tizenkétemeletes házban lakik
Osztályunkban három tanuló ugyanabban a tizenkét emeletes házban lakik.
6.

a XIX. században	Törzs út 5. szám	1849 után
1848 márciusa	Pécs, 2025. jan. 25.	IV. Béla király

TUDÁSPRÓBA 7.

1. A Nyíregyházi Állatpark Magyarország második legnagyobb állatbemutatója. 1974-ben nyitotta meg kapuit Nyíregyházi Vadaspark néven. A várostól öt kilométerre fekvő tölgyerdőben tizennégy hektáros területen kapott helyet. Alig egy harmada volt a jelenlegi területnek. A dinamikus fejlődés eredményeképpen ma már többször egzotikus állat él ebben a természeteshez közeli környezetben. Itt látható a legtöbb medvefaj. Hatalmas élmény a naponta kétszer megtekinthető zenés tréning a játékos oroszlánfókákkal. A parkban üzemel a Hotel Dzsungel, az ország első állatkerti szállodája.

Forrás: <https://sostozoo.hu>

6. Húzd alá a határozószókat a közmondásokban!

Későn érő alma tovább tart.

Jó pap is holtig tanul.

Ki korán kel, aranyat lel.

Sose higgy a hízelgőnek!

A legolcsóbb áru mindig a legdrágább.

A piros alma is gyakran férges.

Nem esik messze az alma a fájától.

Jobb ma egy veréb, mint holnap egy túzok.

Helyesírása

1.

Kiejtés elve	mindig, éppen, előre, alul, felül, dugig
Szóelemzés elve	biztosan, rögtön, négykézláb, egyhuzamban
Hagyomány elve	tavaly, folyton-folyvást, olybá, tavalyelőtt
Egyszerűsítés elve	összel, élethosszig, suttyomban

2.

éhen + szomjan *éhen-szomjan*

tárva + nyitva *tárva-nyitva*

ide + fenn *idefenn*

jövet + menet *jövet-menet*

holnap + után *holnapután*

nyakra + főre *nyakra-főre*

alig + hogy *alighogy*

réges + rég *réges-rég*

TESZTFELADATSOR 4.

C C D A C A C 3 B B

6. A névmások

A névmások csoportosítása

1.

Ki szelet vet, az vihart arat.

Ahány ház, annyi szokás.

Semmi haszon munka nélkül.

Addig üsd a vasat, amíg meleg.

Aki másnak vermet ás, maga esik bele.

Senkinek sincs a homlokára írva, mi lakozik benne.

Mindenki olyan kalappal köszön, amilyen van neki.

Ami téged nem illet, ne törd azon a fejedet!

2. Bekarikázni: C E F H

3. Áthúzni: *amióta, valami, hogyan, annyira*

Alakja, felépítése

1. ezek effélék ők
amik olyanok kik

2. a)

Dolgozatírás előtt még átnéztem néhány feladatot. Végül azzal nyugtattam magam, hogy alaposan felkészültem. Éppen belépett a matektanár, mikor Panni sebtében kérdezett tőlem valamit. Suttogva válaszoltam neki, de ő ezt már nem hallotta meg. Sajnálkozva pillantottunk egymásra. Mindenki munkához látott.

- b) ☒ Főnévi és számnévi értékű határozatlan névmás is van a szövegben.

3. mienk (miénk) enyém
övék tiéd (tied)
övé tiétek (tietek)

Helyesírása

1. ezzel ebből ennek ehhez

Petike még *kanállal* eszik.

Helyesírásból jó vagyok.

A sok *fecsegsnek* nem sok értelme van.

Illik ez a blúz a pöttyös *szoknyához*?

2. ná/la, efféle, utána, semmikor, valamennyi, ekkora, benne

3.

mindenkinek megvan a maga baja az ellentétek vonzzák egymást sorsát senki sem
kerülheti el sokszor megjárják addig Budát amilyen a mosdó olyan a törülköző

Mindenkinek megvan a maga baja.

Az ellentétek vonzzák egymást.

Sorsát senki sem kerülheti el.

Sokszor megjárják addig Budát.

Amilyen a mosdó, olyan a törülköző.

TUDÁSPRÓBA 8.

1. tőle ennyien milyen erre enyémbe
- /5
2. a) semmiképp bármédig akárhol (akármédig, bárhol)
- /3
- b) általános névmás
határozószó
- /2
- 3.
semmikor – semikor	sohasem – soha sem	akármelyik – akármejik
eféle – efféle	emével – emezzel	mindannyian – mindannyian
ő maga – ő maga	amott – amott	mindenkí - mindenki
- /9
4. Petikém, *akkorra* már *akkora* magas leszel.
- /2
5. *benne* *csávában* *ennek* *páros* *megkapja* *magáét*
bene van a csávába enek a kilenc is páros meg kapja a magájét
- /12
<i>otthon nála</i>	<i>semmi új</i>	<i>fából faragták</i>
nincsenek <u>otthon</u> <u>nál</u>	<u>semi</u> <u>új</u> a nap alatt	nem olyan <u>fából</u> <u>farakták</u>
- /12
- Összesen: /33**

7. Igenevek

Jelentése és alakja

1. **fn** **in**
A *felügyelő* szigorúan nézett körbe. A *felügyelő* tanár az ablaknál áll.
2. *Például:*
A hegyező eltűnt a padomról. (*fn*)
A hegyező fiú elszórta a hegyezéket. (*in*)
- Az induló vonatot éppen elértem. (*in*)
Az indulót lelkesen harsogta az osztály. (*fn*) ...
- 3.

köszöni		pihenni	X	mostani	
rohanni	X	megkeni		jóllakni	X
cukkini		kirándulni	X	megvenni	X

4. Anyunak műtét után sokat kell *pihennie*.
Nekem nem szabad *elkésznem* az edzésről.
Panniéknak ma nem lehet az udvarra *kimenniük*.

5. Jóllakott macska nem fog egeret. Tévedni emberi dolog.
Lakva ismerni meg egymást. Sírva vigad a magyar.
Az alvó róka nem fog nyulat Jobb félni, mint megijedni

6. A *leírt* mondatokat figyelmesen ellenőrizzék!
A *megoldandó* feladatokat jelöljétek be a könyvben!
Megérkeztek már a *fellépő* gyerekek?

7. A B B A

TESZTFELADATSOR 5.

C C D 3 C B C B C D

6. VISZONYSZÓK

1. Az igekötő

2. A segédige

- I. ki se látszik a földből az ingét is odaadná beletörik a bicskája
megfogta a dér a haját nem éri fel ésszel rosszabbal kötheti be

II.

Magyaróra végén össze fogom szedni a dolgozatfüzeteket.
A következő órára meg fogom írni az elbeszélő fogalmazást.
Ha gyakorolok, biztosan meg fogom tudni oldani a nehezebb feladatokat is.

III. A névelő

IV. A névutó

1.

Ausztria ^a Magyarország nyugati szomszédja. Ennek az csupa hegy országnak
*fővárosa egy Bécs. A Duna mellett fekvő város kultúrája, építésze, történelme
egyaránt említésre méltó. Jó ideig a Bécsben élt a Beethoven, a híres zeneszerző,
akit tehetségemiall nagyra tartott a zenekedvelő közönség.

* kerülhet elé névelő is: a (mindkét változat helyes)

V. A kötőszó

VI. A módosítószó

1.

Bárcsak segítene Peti meg Gabi a projekthez anyagot gyűjteni!
Vagy ma vagy holnap hátha meg tudom látogatni a nagyszüleimet.
Megfázás miatt alighanem kihagyom a mai edzést, pedig versenyre készülünk.
Feltétlenül el kell mennem a boltba, mert elfogyott otthon a kenyér és a tej.
Esetleg jöhetnél hamarabb, feltehetőleg találkozunk a többiekkel is.

TESZTFELADATSOR 6.

C B B D B D B B C B A

A szókapcsolatok (szószerkezetek)

1.

A határozószó az igével alkothat szószerkezetet.	<u>IGAZ</u>	HAMIS
A főnév a névutóval nem alkothat szószerkezetet.	<u>IGAZ</u>	HAMIS
A feltételes módú ige múlt idejű alakja szószerkezet.	<u>IGAZ</u>	<u>HAMIS</u>
Az és kötőszóval összekapcsolt két főnév szószerkezet.	<u>IGAZ</u>	HAMIS
A személyes névmás és az ige kapcsolata szóértékű.	<u>IGAZ</u>	<u>HAMIS</u>

2.

füstbe megy; üres kézzel; kéz alatt; kereket old; kockára tesz; nyakló nélkül;
más szakállára; se pénz, se posztó; mint a pinty; majd elsüllyed; állók elébe

3. Például:

a) megszeretik <i>egymást</i>	hasonlítanak <i>egymásra</i>
elfordulnak <i>egymástól</i>	kötekednek <i>egymással</i>
b) <i>igazságosan</i> dönt	<i>szorgalmasan</i> dolgozik
<i>szívélyesen</i> fogad	<i>egészségesen</i> étkezik

A mondatok

1.

ö

Ausztrália korán elszakadt a többi kontinenstől, így állatvilága

e

elszigetelten fejlődött. Különleges állatai között megtaláljuk a vízi életmódot

folytató kacsacsőrű emlősöket és a szárazságot jól tűrő kenguruféléket. A

e

csapadékot kedvelő eukaliptuszerdők környezetében élnek a koalák. Igen

e

elterjedt a földrész szavannáin a kis méretű hullámos papagáj. A világon egyedül

ö

itt található olyan madár, amelyik a mérges kígyót is megeszi.

2. A látogatók a vadasparkokban sokféle állatot figyelhetnek meg természetes körülmények között.
3. Kétszer ad, *aki* gyorsan ad.
 Amint tanulsz, *úgy* veszed hasznát.
 Ne csak tudd a jót, *hanem* tedd is.
 Sokat hallj, *de* keveset szólj!
 Jobb kevés jót tudni, *mint* sok haszontalant.

Mondatfajták

- 1.
- Gyerekek, mit csináljunk holnap?
 - Olyan szép az idő! Menjünk kirándulni!
 - Akkor kalandozunk kicsit a Mátrában. Hétkor indulunk. Még ma pakoljátok be a szükséges holmikat a hátizsákba!
 - Bárcsak velünk jönne az unokatestvérünk is! Vajon elengedik a szülei?
 - Megkérdezem tőlük. Biztosan nem lesz ellenükre.
 - Olyan izgatott vagyok! Tervezzük meg a pontos útvonalat!
- 2.
- Mondj már te is valamit!
 De szeretnék mondani valamit!
 Bárcsak mondhatnék valamit!
 Szeretnék mondani valamit.
 Mit mondhatnék még?
- felkiáltó mondat
 kijelentő mondat
 kérdő mondat
 óhajtó mondat
 felszólító mondat
- 3.
- a) Változtassák meg a focimeccs időpontját!
 Öt órákor találkozzunk a mozi bejáratánál!
- b) Bárcsak én is tudnék görkorcsolyázni!
 Csak jó jegyeim lennének ebben a tanévben!

Tudáspróba 9.

- 1.
- Melléknévi igenév + főnév*: beszivárgó csapadékok (futó patakok)
Számnév + melléknév: harminc kilométeres
Mutató névmás + ige: onnan kapta
Melléknév + ragos főnév: varázslatos világot
Felsőfokú melléknév + főnév: legnépszerűbb szakasza
Tulajdonnév + névutó: Bükk mögött
Határozatlan névmás + főnév: egyik bejárata
Főnév + ige kötő ige: mészkőhegység terül el, (világot hoztak létre)

2. a)

Párban *dolgozz* a társaddal!
Nem segített, pedig *könyörögve* kértem.
Ki tudja *megtanulni* a következő órára a verset?
Az *elrontott* feladatot sajnos nem tudtam kijavítani.
Bárcsak *vennének* a szüleim egy új órát nekem!

/5

b) Bekarikázni: **C**

/1

3.

rögtön, tavaly, egyedül, soha, belül, *hazaérve*, mezítláb
Mert az nem *határozószó*.

/2

4.

legfinomabb: *jel + szótő + fokjel*
megtaláltam: *igekötő + igező + jel + igei személyrag*
falusiaknak: *szótő + képző + jel (többes szám) + rag*
hatodikban: *szótő + képző + rag*

(Kisebb pontatlanságért 1-1 pont levonás.)

/8

5.

Állítás	IGAZ	HAMIS
Egy főnév és egy viszonyzó kapcsolata nem szószerkezet.	X	
Az igekötőt mindig egybeírjuk az igével.		X
Az óhajtó mondatban mindig feltételes módú ige van.	X	
Az egyszerű mondatok két tagmondatból állnak.		X
A névmások csak főneveket helyettesíthetnek.		X
Van olyan igenév, amit nem igéből képezünk.		X
A melléknév pontosítja a főnév jelentését.	X	
Minden kérdő mondatban lenni kell kérdőszónak.		X
Két alapszófajú szó kapcsolata szószerkezet.	X	

/9

6.

A DEBRECENBEN TALÁLHATÓ DÉRI MÚZEUM FEJLŐDÉSÉT DÉRI FRIGYES
BÉCSI SELYEMGYÁROS ÁLTAL 1920-BAN ADOMÁNYOZOTT GYŰJTEMÉNY
LENDÍTETTE FEL. ITT LÁTHATÓ A BIBLIAI TÉMÁT FELDOLGOZÓ MUNKÁCSY
TRILÓGIA IS. EZEKET A FESTMÉNYEKET 1995 AUGUSZTUSÁTÓL NÉZHETÉK
MEGELŐSZÖR A MŰVÉSZETKEDVEŐ LÁTOGATÓK

A Debrecenben található Déri Múzeum fejlődését Déri Frigyes bécsi selyemgyáros által 1920-ban adományozott gyűjtemény lendítette fel. Itt látható a bibliai témát feldolgozó Munkácsy-trilógia is. Ezeket a festményeket 1995 augusztusától nézhették meg először a művészetkedvelő látogatók.

/17

Összes pont:

/50